

Hallituksen lähiruuan kehittämisohjelma

Tilannekatsaus

Valtakunnalliset LUONNONTUOTE-PÄIVÄT ja RUOKA-SUOMI -seminaari

Kirsi Viljanen

lähiruokakoordinaattori

Maa- ja metsätalousministeriö

Ruoka-Suomi -teemaryhmä, pj.

kirsi.viljanen@mmm.fi

www.ruokasuomi.fi

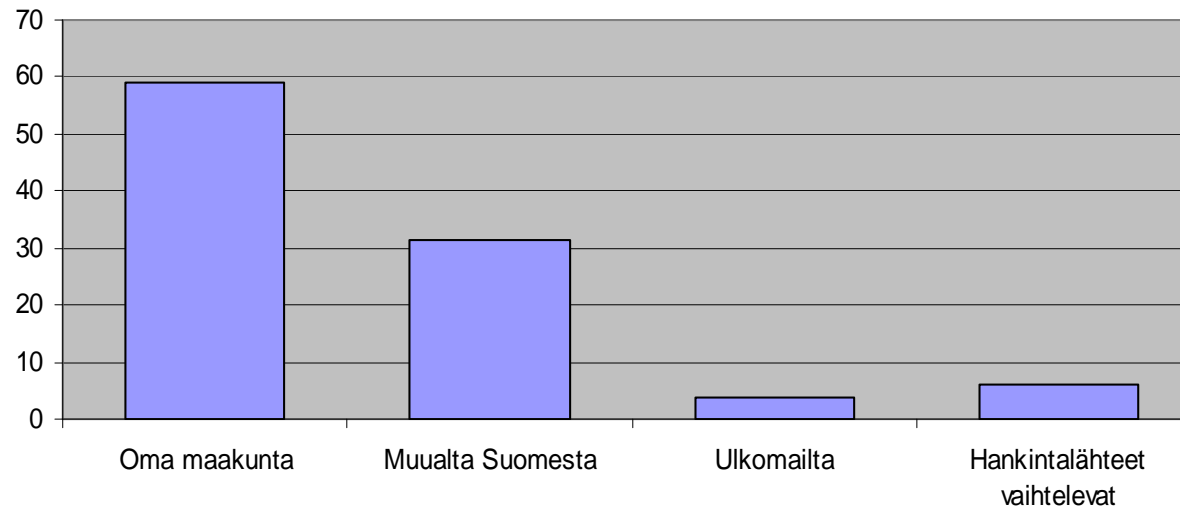

- Suomessa 2 854 elintarvikealan yritystä, **joista 90% alle 20 hlöä työllistäviä**
- eniten Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla
- eniten leipomoalalla, hevi (ml. marjat) -jalostuksessa sekä teurastus/lihanjalostuksessa
- Suomalaiset alan yritykset lähiruuan tuottajia "lähes luonnostaan":

Elintarvikealan pk-yritysten toimintaympäristö 2008

Kuvio 3. Pääraaka-aineiden hankinta-alueet

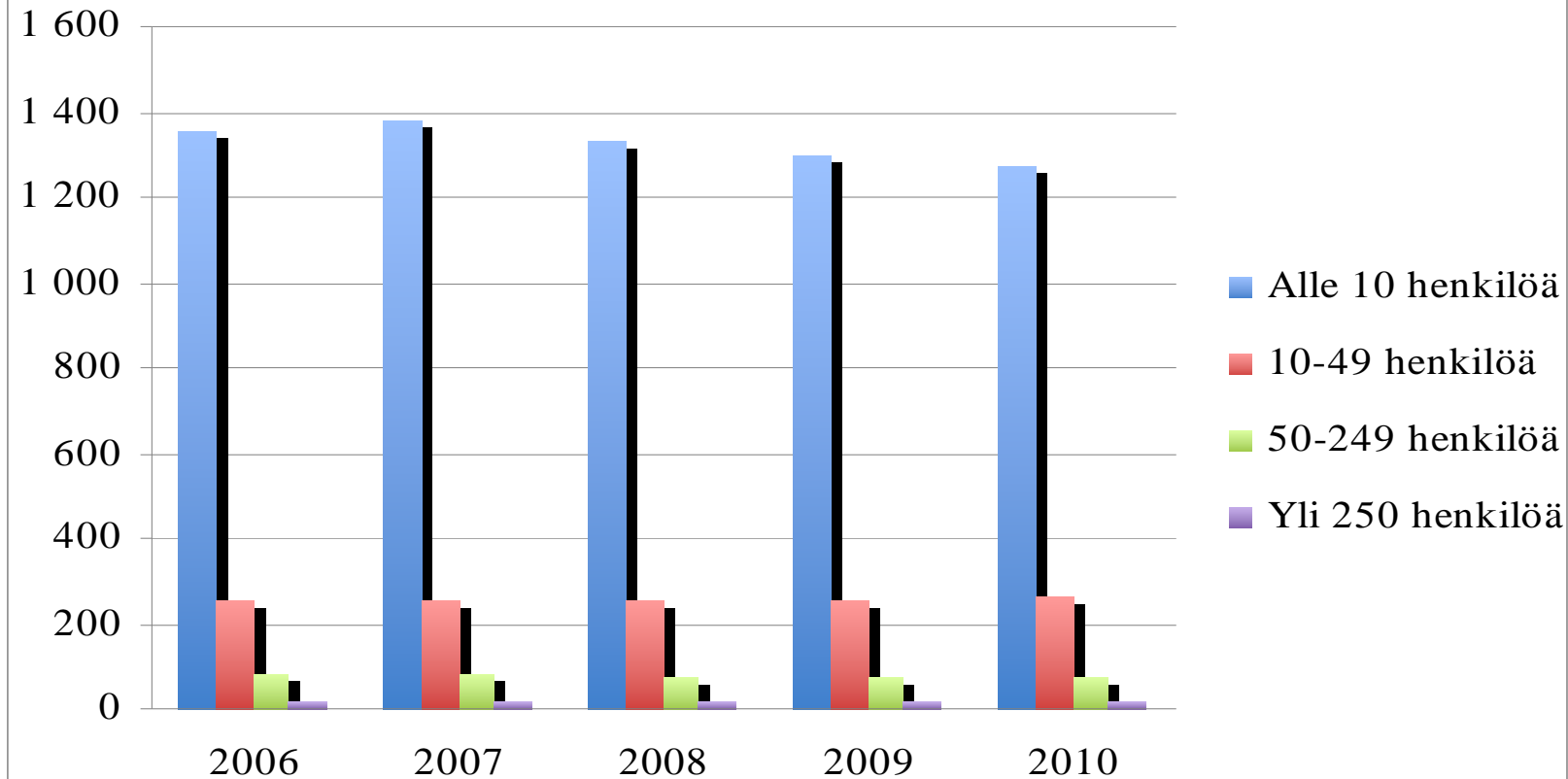

myös tuotteiden päämarkkina-alue oma maakunta!

Haasteena toimialan 2-jako

Elintarvikelan kaikkien yritysten kehitys

Miksi lähiruokaa?

- Lähellä tuotettuihin elintarvikkeisiin käytetyt varat ovat investointi ruuan laatuun, kansanterveyteen, huoltovarmuuteen, oman alueen talouteen ja työllisyyteen, pk-sektoriin, alkuperäisrotujen säilymiseen, suomalaiseen ruokakulttuuriin ja suomalaisiin makuihin

Hallituksen lähiruokaohjelma

Ohjelman taustaa

- Huomisen ruoka
  - esitys kansalliseksi ruokastrategiaksi, kesäkuu 2010
- Valtioneuvoston selonteko ruokapolitiikasta, esitelty eduskunnalle 20.10.2010
- lähiruokatrendin jatkuva kasvu: lähiruoka osana vihreää taloutta, jossa keskiössä ovat inhimillinen hyvinvointi, sosiaalinen tasa-arvo, luonnonvarojen kestävä käyttö ja luonnon kantokyvyn ja ekosysteemipalvelujen turvaaminen sekä uusiutuvan energian ja vihreän teknologian suosiminen
- kuluttajien kasvava kiinnostus ruuan alkuperää kohtaan

Ruokapolitiikka Kataisen hallitusohjelmassa:

- *Hallituksen tavoitteena on suomalaisten elintarvikkeiden, luomu- ja erikoistuotteiden jalostuksen, markkinoinnin ja viennin tehostaminen. Hallitus toteuttaa luomualan ja lähiruoan kehittämisohjelman, jonka avulla tuotantoa monipuolistetaan ja lisätään kysyntää vastaavaksi, kehitetään luomuruokaketjua ja nostetaan lähiruoan jalostusastetta.*
- *pienimuotoisen elintarvikejalostuksen ja myynnin mahdollisuuksia parannetaan lainsäädännön keinoin*
- *kasvatetaan luomu- ja lähiruuan osuutta julkisista hankinnoista parantamalla ja vahvistamalla pienyritysten ja lähiruoan tuottajien osallistumista julkisten hankintojen kilpailutuksiin mm. parantamalla hankintaosaamista ja laadullisten kriteerien esilletuloa*

- VN periaatepäätös hallitusohjelman strategisesta toimeenpanosuunnitelmasta, 165 kärkihanketta ml. ruokapoliittinen selonteko, luomu- ja lähiruokaohjelmat
- Lisärahoitus ohjelmille yhteensä 1,58 milj. € elintarvikeketjun kehittämismomentilla (30.20.47)
- MMM valmistelussa molemmat ohjelmat omina ohjelminaan
- MMM perustanut ministeriöiden välisen työryhmän hallituksen luomuohjelman ja lähiruokaohjelmien ohjausryhmäksi (pj. vs Artjoki)
- ohjausryhmän työ aloitettu elokuussa 2012
- ohjausryhmässä MMM/Maatalousosaston ja Elintarvike- ja terveysosaston (jatkossa yhteinen Ruokapolitiikkaosasto) lisäksi jäsenet OKM:stä, STM:stä, TEM:stä, UM:stä, VM:stä ja YM:stä

Lähirookaohjelma

- valmistelun pohjaksi MMM:n teetti lähirookaselvityksen
- selvitys julkistettiin 6.3. Tekijöinä Kuule Oy, MTK, EcoCentria,
- sisältää mm. lähiruuan määrittelyn (paikallisruokaa; maakuntataso), alan nykytilan kuvauksen, toiminnan pullonkauloja ja haasteita (mm. tilastotietojen puute, toimintojen koordinoimattomuus, kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus, liiketoimintaosaamisen puute) sekä kehittämisideoita (mm. toisilta oppiminen, alueellinen RoundTable, elintarv.lainsäädännön jatkuva kehittäminen, innovatiivisuuden ja kannattavuuden lisääminen)

Selvityksen jälkeen:

- lähiruokakoordinaattori Kirsi Viljanen aloitti MMM:ssä 15.3. tehtävänä lähiruokaohjelman valmistelu, toiminnan käynnistäminen, koordinointi, toimeenpano ja viestintä
- maaliskuussa MMM:n epävirallinen lausuntopyyntö lähiruokaselvityksen sisällöstä ja tulevan ohjelman tavoitteista kaikkiin Suomen maakuntaliittoihin, ELY-keskuksiin (maaseutuyritystoiminnasta ja -rahoituksesta vastaaville), 55 Manner-Suomen alueella toimivalle toimintaryhmälle sekä alueellisille elintarvikealan kehittämisestä vastaaville
- työpaja ohjelman tavoiteasetannasta ja sisällöstä Ruoka-Suomi -teemaryhmän kokouksessa huhtikuussa 2012
- Ohjelman valmistelu keväällä/alkukesällä: keskusteluja, asian esittelyä ja näkökulmien kokoamista mm kaupan piirissä, neuvontajärjestöissä, tutkimus- ja kehittäjätahojen kanssa, tuottajajärjestöissä, eri ministeriöissä, Sitrassa, aluerahoittajien kanssa ym.

- Otakantaa.fi-sivustolla toukokuussa lähiruokakeskustelu, Lähiruokaohjelma -Facebook-sivut ja oma sähköposti lahiruoka@mmm.fi perustettu ym.
- Ensimmäinen ohjelmaluonnos valmis heinäkuun -12 alussa
- mediayhteistyötä=lähiruoka kiinnostaa suunnattomasti!
- 20.8.12 avautuneessa Laatuketjun hankehaussa erillinen painopiste lähiruualle
- seuraava ohjausryhmän kokous 12.10.12
- käsittely Maon johtoryhmässä 31.10.12
- käsittely MMM:n johtoryhmässä 15.11.12
- tämän jälkeen ohjelmaluonnoksen lausuntokierros ja julkinen kommentointi

<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/lahiruoka.html>

<https://www.facebook.com/Lahiruokaohjelma?ref=hl>

- ohjelmaluonnokseen sisällytetty mm. tarve alueellisille vahvoille kattohankkeille, elintarvikealan ja lähiruuan sisällyttämisestä alueiden kehittämissstrategioihin ja -ohjelmiin (miten näkyy maakuntastrategiassa, -ohjelmassa, ELY-keskuksen ja toimintaryhmien ohjelmissa; entä esim. Länsi- ja Etelä-Suomen/Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueohjelmissa?), rahoitettujen hankkeiden listaukset, mallinnukset + levitys, päällekkäisyyksien välttäminen, neuvonta, tutorointi, koe- ja testaustiloja, kuluttajien ja tuottajien kohtaannuttaminen, mistä uusia yrittäjiä eläköityvien tilalle, yritystuet, uudenlaiset markkinointiratkaisut, logistiikka vihdoon kuntoon, ruoka osaksi matkailun laatua.. ym

Hallituksen luomualan kehittämishjelma

- ohjelmassa on kolme tasoa:
  1. poliittinen sitoutuminen valtioneuvoston tasolla
- keväällä 2013 hallituksen puolivälintarkistus
- tavoitteena on viedä luomuohjelma koko hallituksen käsittelyyn alkukeväällä 2013

2. Hallinnon toimenpiteet

- MMM:n suuntaviivat valmistuivat maaliskuussa 2012
- syksyn 2012 aikana muiden ministeriöiden toimenpiteet lisätään suuntaviivoihin=>ohjelma
- mmm.fi sivulla ollut luomuosio keväästä 2012

3. luomualan toimijoiden toimet

- yhtenäinen tahtotila, jonka mukaan toimijat toteuttavat omia suunnitelmiaan
- nivoutuu ProLuomu ry:n yhdessä luomualan toimijoiden kanssa kokoamaan Luomua lisää -toimeenpanosuunnitelmaan

